

Nr 433

Av herr **Wachtmeister m. fl.**, om viss översyn av strandlagen.

(Lika lydande med motion nr 372 i Första kammaren)

I strandlagens första paragraf säges:

För att åt allmänheten trygga tillgången till platser för bad och friluftsliv vid havet eller vid insjö eller vattendrag äger länsstyrelsen förordna, att inom visst strandområde bebyggelse icke må företagas utan länsstyrelsens tillstånd. Sådant förordnande innefattar förbud mot uppförande av helt ny byggnad samt ändring av befintlig byggnad för att tillgodose ett väsentligen annat ändamål än det, vartill byggnaden varit använd, ävensom grävnings- och andra förberedelsearbeten för bebyggelse, som nu sagts.

Förordnande enligt första stycket skall avse land- och vattenområde inom det avstånd från strandlinjen som prövas erforderligt med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall, dock högst 300 meter från nämnda linje vid normalt medelvattenstånd.

Vad i denna lag stadgas skall icke avse område som ingår i fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan, ej heller område som ingår i godkänd avstyckningsplan med mindre förbud mot tätbebyggelse utfärdats för området. Förbud enligt första stycket skall icke utgöra hinder för bebyggelse som erfordras för försvaret, jordbruket, fisket, skogsskötseln eller den allmänna samfärdseln.

Syftet med bebyggelseregleringen har i A. Brunnbergs och A. Nordenstams skrift *Strandlagen, 1952*, angivits vara att »åt allmänheten trygga tillgången till platser för bad och friluftsliv. Lagen avser att så långt det befinner sig nödvändigt och lämpligt bereda skydd för den möjlighet att bada och idka friluftsliv inom strandområden som allmänheten har på grund av allemansrätten. Meningen med strandskyddet är icke att blott anordna ett antal friluftsbad eller reservat, som allmänheten skulle kunna utnyttja, utan främst att söka bevara sammanhängande strandarealer av orörd natur såsom fritidsområden för dem, som vilja idka friluftsliv».

I 1 §, tredje stycket, anförs dock, som framgår ovan, vissa *undantag*, då strandlagen ej äger giltighet. Dessa inskränkningar hämmar allvarligt syftet med lagstiftningen. Strandlagen gäller alltså icke för bebyggelse som erfordras för försvaret, jordbruket, fisket, skogsskötseln eller den allmänna samfärdseln.

Dessa undantag torde i de flesta fall vara helt motiverade, i synnerhet om ingreppen är av den karaktär, att det ej blir fråga om alltför omfattande exploatering av stränderna, men i vissa fall leder dessa undantag till mycket betydande olägenheter.

Allvarligast ur dessa synpunkter torde framdragandet av *allmänna och enskilda* vägar vara. Ofarligast i detta avseende är väl de enskilda vägarna, som ju i allmänhet icke bygges för någon mera omfattande snabb trafik. En allmän väg kan däremot helt ta stranden i anspråk eller skära av den hårt och brutalt från ovanförliggande natur och landskap och hindra de rekreationssökande att nå kontakt med vattnet. Denna utveckling är mycket allvarlig och oroande med hänsyn till vägnätets snabba utveckling. Se vidare »Vägplan för Sverige» (SOU 1951:1).

Strandlagstiftningens värde begränsas också i viss mån av att länsstyrelserna bl. a. på grund av medelsbrist tvingas bevilja *dispenser* och medgiva bebyggelse å områden, som rätteligen helt borde undantagas. Oroande är att den fortsatta exploateringen av stränderna sker i en tid, när genom ökad lagstadgad ledighet allt fler människor söker sig till lämpliga tillflyktsorter för fritidsvistelsen. Särskilt stränderna vid havet, insjöar och vattendrag är då eftersökta för bad och friluftsliv. Exploateringen av stränderna kan även i många fall spolia stora natur- och landskapliga värden.

Vid de livliga diskussioner, som på sin tid föregick strandlagens antagande, betonades att värdet av våra strandområden vore så stort ur rekreationssynpunkt, att de borde göras till föremål för en grundlig inventering och därefter planläggning. På så sätt kunde man få klarhet om vilka strandområden som verkligen på lång sikt borde skyddas mot exploatering. Man räknade med att en översiktlig planläggning skulle kunna ske genom länsstyrelsernas försorg. Sådan planläggning har dock endast kunnat ske i mycket ringa omfattning på grund av brist på medel och personal. Strandlagsförbudet innebär egentligen ett tillståndstvång i avvidan på att en planläggning i stort medhinnes. Nu gällande regel att förbudet upphävs, då stadsplan eller byggnadsplan fastställs, ger lätt till följd, att de stora sammanhangen i strandskyddet förloras. Det måste alltså anses vara ett samhällsintresse av utomordentlig vikt att exploateringen av våra strandområden icke genom olika åtgärder tillåtes fortgå på ett sådant sätt, att de blir otjänliga för friluftsliv, samtidigt som landskaps- och naturvårdsvärdena spolieras.

Med hänvisning till det ovan anförda får vi därför hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär en översyn av strandlagen, så att bättre skydd för stränderna erhålles mot olika slags exploatering.

Stockholm den 25 januari 1961

Hans Wachtmeister

Erik Tobé

Ingemund Bengtsson

Fridolf Jansson
i Benestad